

Midtjysk Jagthunde Klub

Mere natur i agerlandet

Årsrapport 2024

**Vi arbejder for et levende landskab
med plads til alle**

Indhold

- 3** Indledning.
- 3** Dagbog - det skete der i 2024.
- 6** Områder.
- 7** Agerhønetælling.
- 12** 50 levesteder.
- 21** Biotopforbedring.
- 22** Marknaturdag
- 23** Interesse ude fra.
- 25** Udsætning.
- 25** Markvildtprisen.

Samarbejdspartnere/sponsorer

SKIVE KOMMUNE

VIBORGKOMMUNE

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

NORLYS
Vækstpulje

SPAR VEST FONDEN

VÆKSTHUS SPØTTRUP

FJORDLAND.

LINDS
AGRO

Land & fritid

Indledning

2024 var på mange måder et spændende og lærerigt år. Vi havde gang i mange aktiviteter. Vi oplevede stigende interesse fra omverdenen for vores projekt, og vi gjorde en del erfaringer med, hvad der virker, og hvad der måske ikke virker.

I vores arbejde lægger vi stor vægt på at evaluere vores indsats. Det er vigtigt for såvel os som for andre, der eventuelt påtænker at sætte noget lignende i søen, at vide, hvad der lykkes, og hvad der måske ikke lykkes. Og her er det særlig vigtigt at finde ud af årsagen. Hvorfor lykkes noget, og hvorfor er der noget, der måske ikke gik helt efter planen.

Vores arbejde kan ikke lykkes, uden at vi har nogen, som støtter os og nogen, som vi samarbejder med i det daglige. Derfor vil jeg gerne på vegne af Biodiversitetsudvalget takke vores sponsorer og støtter. Uden øko-

nomisk hjælp var det ikke muligt at køre projektet, og uden daglige samarbejdspartnere havde vi ikke mulighed for at lave faglig sparing.

Tak til DOF-Nordvestjylland for det store arbejde med at tælle agerlandsfugle i Salling. Det er vigtige data, når man skal belyse effekten af de forskellige biotopforbedringer. Der skal også lyde en stor tak til MJHKS bestyrelse for opbakning og tak til de medlemmer, som hjælper til, når en opgave skal løses. Sidst, men ikke mindst tak til vore lodsejere. Uden jeres store velvilje var der slet ikke noget projekt.

Midtjylland ultimo februar 2025
På Biodiversitetsudvalgets vegne.
Flemming Østergaard
Projektleder

Dagbog - det skete der i 2024

3. januar: Spørgeskema – tilfredshedsundersøgelse – udsendes til lodsejerne.

10. januar: Møde i Biodiversitetsudvalget i Stoholm.

Uge 3: Planer for forårets agerhønetællinger laves. Her er vi for dårlige til at kommunikere aktiviteterne ud og få fat i medlemmerne.

Uge 4: Udpegning af de punkter i landskabet, hvor de nye biotoper i Salling skal anlægges, udsendes til lodsejerne.
Årsrapporten for 2023 udsendes.

Uge 5 og 6: Planer, for, hvordan de nye biotoper anlægges, udsendes til lods-

ejerne i Salling.

7. februar: Ansøgning til Hedeselskabet om støtte.

9. februar: Sender ansøgning om tilskud fra Jagttegnsmidlerne.
Har en informationsstand på klubbens hundestilling i Stoholm.

13. februar: Møde med Hedeselskabet. Der er store fremtidsudsigter i det.

19. februar: Ansøgning til Nordlys Vækstfonden om tilskud.

20. februar: Kontakt til et naturprojekt på Bornholm.

22. februar: Møde i projekt-

gruppen hos Thomas.
Forespørgsel til regionen om støttemuligheder.

27. februar: Optælling af agerhøns går i gang.

11. marts: Møde med Peter Koch Hansen, Hedeselskabet. Hvordan samarbejder vi.

15. marts: DOF-Nordvestjylland begynder optælling af andre agerlandsfugle.

20. marts: Arbejdet med biotopforbedringer kommer ved generalforsamlingen i klubbens vedtægter.

Ultimo marts: Rådgiver om etablering af nyt læhegn på Lundø.

4. april: Besigtiger et muligt demo-område i Finderup. Vi får en donation fra Hedeselskabet og indleder et samarbejde.

Primo april: Der fastlægges et samarbejde med Hedeselskabet.

8. april: Møde i Biodiversitetsudvalget.

20. – 30. april: Vi planter og sår.

30. april: Møde med Mads Høstgaard om plan for nye biotoper.

Vi får en stor donation fra Norlys Vækstpulte.

Maj: Registrerer optællinger af agerhøns.

Vi planlægger marknatur-dage.

Vi laver inspirationsmateriale og udsender til personer og grupper, som vil starte projekter op.

27. maj: Vi må aflyse 2 marknaturdage.

Juni: Vi registrerer nye tiltag i terrænerne.

13. juni: Marknaturdag i Væksthus Spøttrup. Norlys, vækstpulje mødte frem og gav os en officiel gavecheck på donneringen.

16. - 18. juni: Vi inviterer fødevareministeren, Landbrugsavisen og Jagtmagasinet til at besøge vores projekt.

17. juni: Vi aftaler med Hedeselskabet, at vi skal lave en dag for jyske ambassadører i det tidlige efterår.

18. juni: Vi modtager SJDs

Markvildtpris. Fest på Væksthus Spøttrup med 100 gæster.

19. juni: Laust besøger DJ efter invitation fra Jakob Bergmann.

2. juli: Har møde med Gorm Villadsen og Arne Bisgaard og sætter skilte op på Salling

3. juli: Nye landmænd på Salling viser interesse for at være med.

4. juli: Vi inviterer formanden for Landbrug & Fødevarer til at besøge os.

9. juli: Der kommer tilbagemelding fra Jagtmagasinet og Steen Andersen. De vil gerne lave et program om vores projekt og en artikel til Jagt, vildt og våben.

7. august: Vi beslutter, at der kan udsættes tre flokke høns i Nordfjends og Lundø. Det gøres for, at klubben kan afvikle planlagte hundearrangementer.

13. august: Udvalgsmøde, hvor vi bl.a. ser på de biotopforbedrende tiltag.

15. august: Telefonsamtale med Jakob Bergmann, DJ. Anledningen var vores ønske om at få mere biodiversitet for penge og indsats end blomsterbrakken. Der kom ikke ret meget ud af henvendelsen.

19. august: Sender forespørgsel til modtagere af vores inspirationsmateriale.

Medio august. Laver aftale om samarbejde med Asmild Kloster Landbrugsskole.

21. august: Endelig aftale med Jagtmagasinet, DK4 om at lave et afsnit.

Primo september: Vi planlægger besøg af Jagtmagasinet.

7. september: Vi deltager i høstmarked på Væksthus Spøttrup. Vi holder foredrag om agerhønsens år. Vi får aftale med en hobbylandmand, der vil så for os i Vestsalling.

Vi var med, da Væksthus Spøttrup holdt høstmarked.

12. september: Vi laver et program til Jagtmagasinet-DK4 på Lundø.

13. september: Vi retter henvendelse til Biodiversitetsrådet om hjælp til at fremme biodiversiteten i agerlandet.

21. september: Vi retter henvendelse til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg og en række folketingspolitikere om at fremme biodiversiteten.

Ultimo september: Vi udsender invitation til naturaftener for landmænd og jægere mm.

2. oktober: Vi får en idé om at lave et egentlig udsætningsforsøg med agerhøns.

Vi gør nogle erfaringer om kommunikation. Det er ikke nok, at have holdt info-møder med lodsejere med efterfølgende information via mail med kort og beskrivelser.

Der skal et fysisk møde med den enkelte til, for at vi kan være sikre på, vi har forstået hinanden helt.

20. oktober: Vi er med i Jagtmagasinet på DK4.

30. oktober: Vi optager på Salling til nyt afsnit i DK4 – Jagtmagasinet.

1. november: Vi må aflyse møderne med lodsejere på grund af for lille tilslutning.

19. november: Vi retter henvendelse til DOF og DN angående fokus på agerlandsnaturen.

Meget positive tilbagemeldinger.

Uge 46: Vi planter hos Mads Høstgaard.

26. november: Vi har besøg fra Sjælland og præsenterer

projekt og tiltag.

28. november: Udvalgsmøde i Stoholm.

4. december: Møde med Jesper Thomsen i Salling. Ny landmand i projektet.

11. december: Møde med Bent Rasmussen, Innovationscenteret.

Medio december: Vi laver projektbeskrivelsen for udsætningsforsøget. Vi retter henvendelse til SJD om at være med i projektet.

Sommerfesten på Væksthus Spøttrup havde mere end 100 deltagere.

Områder

Ved udgangen af 2024 opererer vi på 22 terræner eller områder med et samlet areal på mere end 5.000 ha. Der er forskel på såvel terræner som landskab, og der er forskel på, hvordan terrænerne hænger sammen. I Fjends arbejder vi efterhånden med større samlede områder. Vi har således sammenhængende terræn fra Kvosted til Lundø og fra A26 til Højslev. Det giver såvel nogle gode muligheder for sammenhængende forvaltning som for gode træningsarrangementer for klubbens medlemmer.

I Salling arbejder vi på ejendomsniveau, idet vi her først og fremmest ser på, hvordan mulighederne forbedres for agerlandsfaunaen, når der på de enkelte ejendomme etableres agerhønebiotoper. Her er vi meget fokuseret på, hvad den enkelte landmand kunne tænke sig at være med til.

Med hensyn til de enkelte terræner og områder henvises der til kortene på vores hjemmeside: <https://www.midtjyskjagthundeklub.dk/kort-over-omr%C3%A5derne>.

Store samlede områder giver mulighed for sammenhængende forvaltning.

Agerhønetælling

Optælling af parhøns om foråret er et meget vigtigt redskab, når vi skal planlægge, hvor biotoper kan anlægges, og når vi skal vurdere, om indsatsen virker.

Optælling og registrering foregår primært i forbindelse med klubbens træningsarrangementer.

Foråret 2024 bød igen på store udfordringer vejrmæssigt, som betød, at vejret enten var for dårligt til at tælle i, eller markerne var for våde, så vi ikke kunne færdes på dem.

Alligevel fik vi stort set talt i alle områder, og resultatet fremgår af skemaet.

Optælling og registrering foregår primært i forbindelse med klubbens træningsarrangementer.

Når man ser på tallene, er der naturligvis noget, der springer i øjnene.

Samlet set, er der fremgang – det er positivt.

Hundetræning og agerhønetælling.

Midtjysk Jagthundeklub, tælleoversigt			
Terræn/område	2022	2023	2024
Bjerregrav	0	0	0
Højslev	3	2	2
Kvosted - Kvols	7	9	9
Lundø	4	3 + flok	8
Mønsted	2	4	5
Nørre og Sønder Ørum	11	8	13
Skive 1	4	3	3
Tastum 1, Stoholm		0	3
Tastum 2, Stoholm		0	0
Ørslev Kloster 1 + 2			0
Salling 1 (1-3)		8	6
Salling 3		0	0
Salling 4		4	3
Salling 5		2	4
Salling 6		0	0
Salling 7 (1-3)		0	2
Antal par i alt	31	45	58

Med hensyn til de enkelte pars placering i terrænerne henvises til hjemmesiden:
https://www.midtjyskjagthundeklub.dk/_files/ugd/d14282_5f52f00d9927461aabc015cbfd57e4aa.pdf

Der er terræner, hvor der er fremgang – det er positivt.

Der er terræner, hvor der ikke er fundet parhøns. Det kan både skyldes, at der ikke er høns på terrænet, men det kan også skyldes, at vi på grund af vejr og føre ikke kunne tælle optimalt.

Når man skal vurdere det samlede resultat, er det vores opfattelse, at der er et godt fundament at bygge på. Lidt ynglesucces vil hurtigt kunne give flere par og vil give mulighed for, at der flytter høns ind på nogle af de terræner, hvor vi i foråret ikke har kunnet registrere fugle.

Så alt i alt synes vi, der er grund til optimisme.

Flokke

Vi interesserer os naturligvis også for i hvor høj grad, fuglene får ynglesucces. Det viser nemlig noget om, hvordan indsatsen virker, idet det først og fremmest handler om føde, hvis kyllingerne skal overleve.

I efteråret er der iagttaget flokke

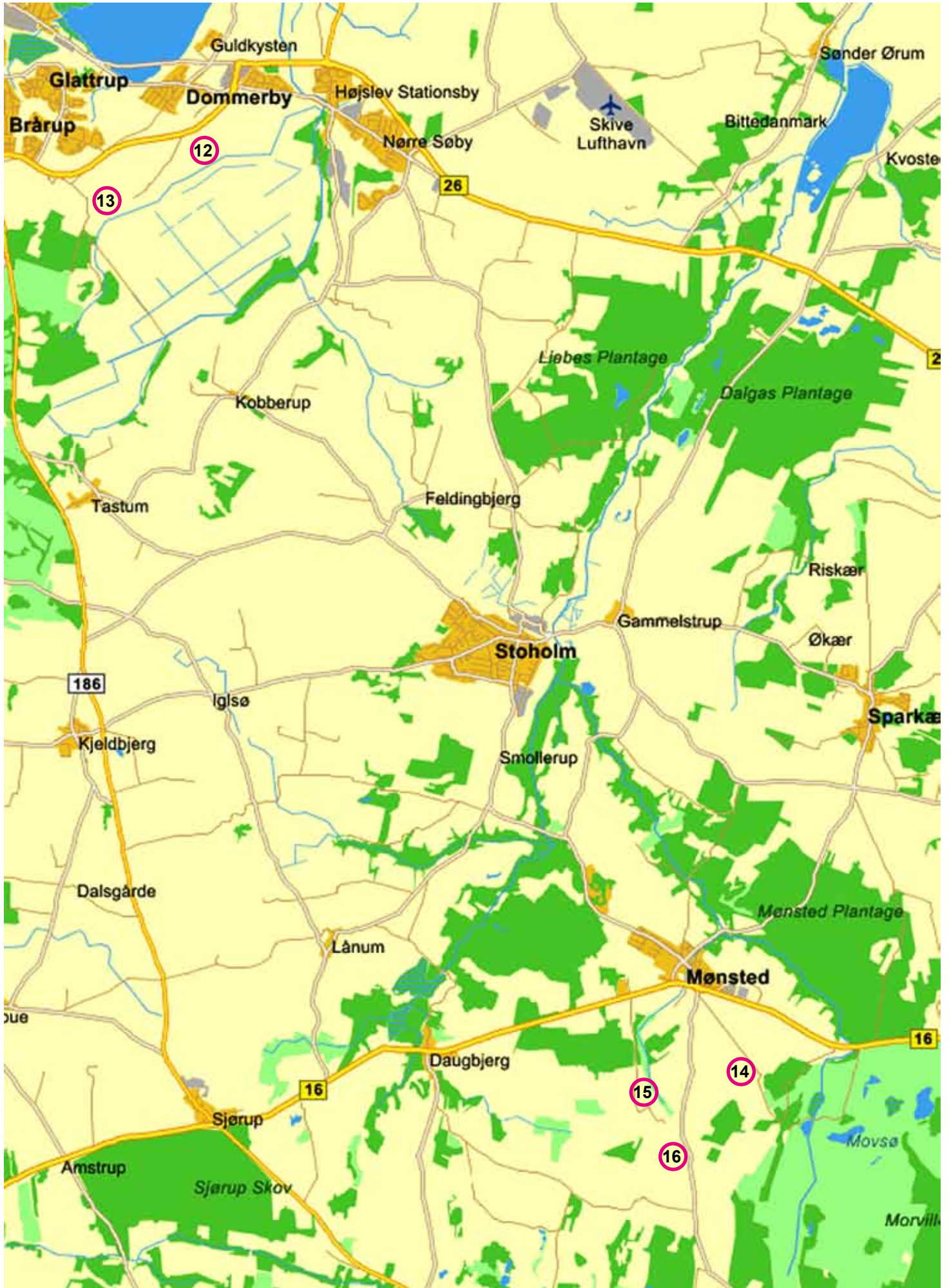
på mange terræner, og på terræner i Salling, hvor der i flere år ikke har været agerhøns, og hvor der nu arbejdes intensivt med bedre biotoper, har der på trods af den særdeles fugtige sommer været tre flokke.

På de efterfølgende kort, kan man se flokkenes placering i områderne, og i skemaet kan man se den nøjagtige lokalitet og størrelsen på flokkene.

Fjends - Lundø

Skive - Stoholm - Mønsted

Salling

Agerhøneflokk, efterår 2024		
Flok nr.	Sted	Antal
1	Lundøvej 140, 7840 Højslev	12
2	Lundøvej 141, 7840 Højslev	17
3	Bøstrupvej 88, 7840 Højslev	8
4	Hejlskovvej 14, 7840 Højslev	10
5	Strandetvej 33, 7840 Højslev	8
6	Gammel Hald Vej 37, 7840 Højslev	20
7	Sejstrupvej 18, 7840 Højslev	11
8	Ørumvej 77, 7840 Højslev	12
9	Virksundvej 47b, 8831 Løgstrup	12
10	Hobrovej 11, 7840 Højslev	12
11	Stårupvej 24, 7840 Højslev	8
12	Siggårdsvej 33, 7800 Skive	11
13	Siggårdsvej 33, 7800 Skive	6
14	Østermarksvej 1, 8800 Viborg	15
15	Hvidevej 22, 8800 Viborg	14
16	Holstebrovej 217, 8800 Viborg	10
17	Engvej 30, 7860 Spøttrup	8
18	Engvej 30, 7860 Spøttrup	5
19	Mellemtoften 6, 7860 Spøttrup	11
20	Holstebrovej 478, 7860 Spøttrup	6
21	Præstegårdsbakken 7, 7870 Roslev	8
22	Skivevej 72, 7870 Roslev	?
	Antal fugle i alt	224

50 levesteder

Hvordan skaber landbrugsbedrifter i Skive kommune nye gode levesteder for alt fra insekter til lærker, viber, agerhøns og harer? Der er særlig fokus på agerhønen, som er en af agerlandets karakterfugle.

Hvis naturværdien skal forbedres med det formål at øge biodiversiteten, skal naturarealet øges, og den biologiske værdi af naturarealerne skal optimeres.

Sådan lyder indledningen til projektbeskrivelsen af vores delprojekt i Salling, der omfatter 11 ejendomme (8 lodsejere), og hvor målet er at etablere mindst 50 levesteder for agerhøns.

I foråret udpegede vi 55 steder, som vi videregav til lodsejerne med forslag til, hvad der skulle gøres. Efter lidt snak frem og tilbage lavede vi nogle ændringer og gik ellers i gang med etablering af biotoperne. Det drejede sig såvel om plantning af lidt buske enkelte steder som om tilsåning af mindre arealer med bestøverbrak.

I vest klarede lodsejerne selv den opgave, medens vi i øst fik en aftale med en naturinteresseret fritidslandmand, der sørgede for

Det blev sået mange store og små arealer med blomster-/bestøverbrak.

I Salling arbejder vi på 11 ejendomme. De fordeler sig med seks i vest og fem i øst. En af ejendommene i vest, hvor vi var i gang, blev solgt i foråret, men Jesper Thomsen i Lyby havde hørt om vores projekt, og meddelte, at han gerne ville være med.

De 11 ejendommers geografiske placering kan ses på kortet, og adresserne er anført herunder.

1. Fjordkærvej 3, 7860 Spøttrup.
2. Grunvadvej 3, 7860 Spøttrup.
3. Engvej 30, 7860 Spøttrup.
4. Mellemtøften 6, 7860 Spøttrup.
5. Hostrupvej 33A, 7860 Spøttrup.
6. Holstebrovej 478, 7860 Spøttrup.
7. Furvej 31, 7800 Skive.
8. Intrupvej 2, 7800 Skive.
9. Vejmarksvej 19, 7870 Roslev.
10. Præstegårdsbakken 7, 7870 Roslev.
11. Skivevej 72, 7870 Roslev.

tilsåning her. I mellemtiden har vi også fået en aftale med en landmand, som kan så i Vestsalling fra 2025.

Vi er endnu ikke helt i mål med 50 biotoper, bl.a. fordi en af ejendommene blev solgt.

Lige nu har vi ca. 40 på plads. Men vi skal nok nå de sidste 10 i løbet af 2025, blandt andet fordi vi sidst på året fik en ny landmand med i projektet.

Vi gjorde også den erfaring, at det er vigtigt, at få afklaret alt helt præcist med landmanden, så der ikke er tvivl om, hvor tiltagene skal ligge, og hvad der skal gøres.

Vi er forsigtigt optimistisk, da vi har haft den positive oplevelse, at hos en af de lodsejere, hvor der ikke i flere år har været agerhøns, er der i år tre flokke.

I Salling har vi også DOF-Nordvestjylland til at tælle andre agerlandsfugle end agerhøns. Det er Brian Jakobsen, Skive, der står for dette arbejde.

I 2024 er der talt i de godt 50 punkter, der er udpeget til at skulle være nye agerhønebiotoper.

Som en positiv overraskelse peger Brian Jakobsen på 102 syngende sanglærker, 29 syngende bomlærker, og 17 syngende

sangdrosler.

Omvendt er han lidt skuffet over kun at have fundet 11 engpiber, 10 gulspurv, 1 jernspurv, 1 stor regnspove, 4 tornirisk og 10 viber.

Brian håber at i hvert fald engpiber, tornirisk, vibe, jernspurv og vagtel vil nyde godt af især blomsterfrøene og de øvrige biotopforbedrende tiltag. Samtidig kan disse arter også lukrere på læbælter og på lærkepletter i kornmarken.

På de efterfølgende skemaer kan man se, alle Brian Jakobsens observationer. I forbindelse med kortet på forrige side er det også angivet hvilke lokaliteter de enkelte punkter hører ind under.

Søjlerne i skemaet (muligt, sandsynligt og sikkert ynglende) er Brian Jakobsens vurdering af, hvorvidt den pågældende observation også er et udtryk for, at fuglen vil yngle på lokaliteten.

Salling 1 AB 1, Fjordkærvej 3, 7860 Spøttrup

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
1-2-og-3	25. Maj 2024	Ringdue	x			overflyvende	1
		Fasan		x		territoriehæ.	3
		Solsort	x			syngende	3
		Sangdrossel	x			syngende	3
		Tornsanger	x			syngende	5
		Gråkrage			x	fødebringende	2
		Sanglærke	x			syngende	3
		Munk	x			syngende	1
		Gransanger	x			syngende	1
		Bomlærke	x			syngende	3
		Gulspurv	x			syngende	1
		storspove	x			Vente han	1
		Løvsanger	x			syngende	1
		musvit	x			syngende	1
		Bogfinke	x			syngende	1
		Gærdesanger	x			syngende	1
	Antal arter	16					

Salling 1 AB 3, Grunvadvej 3, 7860 Spøttrup

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
4-5-6-7-8	25. Maj 2024	Tårnfalk	x			fouagerende	1
		Solsort	s			syngende	15
		Gransanger	x			syngende	6
		Ringdue	x			fouagerende	18
		Sangdrossel	x			syngende	4
		Sanglærke	x			syngende	15
		Gulspurv	x			syngende	3
		Munk	x			syngende	7
		Stillits	x			syngende	3
		Landsvale	x			fouagerende	6
		Bogfinke	x			syngende	10
		Fasan		x		territoriehæ.	2
		Musvåge		x		territoriehæ.	3
		Blåmejse	x			syngende	1
		Gråkrage			x	fødebringende	8
		Løvsanger	x			syngende	3
		Tornsanger	x			syngende	3
		Musvit	x			syngende	1
		Gærdesmutte	x			syngende	4
		Grønirisk	x			syngende	1
		Stær			x	udfløjne unger	81
		Vibe		x		territoriehæ.	2
		Allike	x			fouagerende	3
		Gærdesanger	x			syngende	2
		Husskade	x			overflyvene	1
		Engpiber			x	fødebringende	3
		Gæg	x			syngende	1
		Rørhøg			x	fødebringende	1
		Antal arter	28				

Salling 2 JKK, Skivevej 2, 7870 Roslev

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
13-14-15	24. Maj 2024	Tornsanger	x			syngende	5
16-17		Gransanger	x			syngende	3
		Gråspurv			x	unger i rede	8
		Bogfinke	x			syngende	7
		Sanglærke	x			syngende	5
		Bomlærke	x			syngende	12
		Musvåge		x		territoriehævd.	4
		Solsort		x		territoriehævd.	3
		Hvid Vipstjert			x	parringsadfærd	2
		Husskade		x		rugende	2

		Ringdue		x		territoriehævd.	3
		Råge	x			syngende	1
		Agerhøne	x			ophold	2
		Stær	x			ophold	4
		Vibe		x		territoriehævd.	2
		Tårnfalk		x		vente han	1
		Gærdesanger	x			syngende	1
		Skovspurv			x	unger i rede	4
		Bysvale		x		redebyggende	12
		Blishøne					1
		Munk	x			syngende	2
		Fasan	x			territoriehævd.	3
		Ravn	x			overflyvende	1
		Landsvale				overflyvende	1
		Rødben	x			syngende	1
		Knopsvane			x	rugende	2
		rørspurv	x			syngende	1
		Fiskehejre	x			ophold	1
		Engpiber	x			syngende	6
	Antal arter	29					

Salling 3 MB, Furvej 31, 7800 Skive

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
51-52-53	16. Marts 2024	Klippedue	x			ophold	1
		Musvåge		x		territoriehævd.	2
		Sølvmåge	x			fourgerende	8
		Gråkrage	x			fourgerende	6
		Ringdue				på træk	75
		Hættemåge	x			fourgerende	210
		Stormmåge	x			fourgerende	190
		Ravn	x			overflyvende	1
		Hare	x			fourgerende	1
	Antal arter	9					
54-55	28 April 2024	Grønirisk	x			syngende	1
		Sangdrossel	x			syngende	1
		Jernspurv	x			syngende	1
		Gærdesmutte	x			syngende	3
		Solsort	x			syngende	4
		Munk	x			syngende	1
		Løvsanger	x			syngende	3
		Gransanger	x			syngende	6
		Råge	x			overflyvende	2
		Fasan		x		territorieh.	1
		Bogfinke	x			syngende	2
		Stor Flagspætte		x		territorieh.	1

		Gulspurv	x			syngende	2
		Rødhals		x		territorieh.	2
		Vandrikse		x		territorieh.	1
		Dompap	x			fouragerende	1
		Gråkrage	x			fouragerende	1
	Antal arter	17					

Salling 4 PT, Vejmarksvej 19, 7870 Roslev

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
24-25	24. April 2024	Fasan	x			Rastende	1
		Gråkrage	x			Rastende	3
		Allike	x			Rastende	1
		Munk		x		Territoriehævd.	3
		Sølvmåge	x			Fouragerende	5
		Bomlærke	x			Syngende	5
		Grænirisk	x			Rastende	1
		Gulspurv	x			Syngende	2
		Bogfinke	x			Rastende	1
		Sanglærke	x			Syngende	6
		Ringdue	x			Rastende	1
		Tornsanger	x			Syngende	3
		Gransanger	x			Syngende	1
		Fiskehejre	x			Fouragerende	2
		Landsvale	x			Fouragerende	4
		Gravand		x		Vente Han	1
		Misteldrossel	x			Syngende	1
		Sangdrossel	x			Syngende	1
		Knopsvane			x	Rugende	2
		Solsort	x			Rastende	2
		Grågås	x			Overflyvende	25
		Skovpiber	x			Syngende	1
		Sivsanger	x			Syngende	2
		Lævsanger	x			Syngende	1
		Gøg	x			Syngende	1
	Antal arter	25					
20-21	28. April 2024	Sanglærke	X			Syngende	14
		Gråkrage	x			Rastende	1
22 - 23		Havørn	x			Overflyvende	1
		Sølvmåge	x			Fouragerende	15
		Bogfinke	x			Rastende	6
		Ringdue		x		Territoriehævd.	3
		Duehøg	x			Fouragerende	1
		Fiskehejre	x			Overflyvende	1
		Agerhøne	x			Rastende	2

		Dompap	x		Rastende	1
		Knopsvane	x		Overflyvende	2
		Vibe		x	Territoriehævd.	6
		Munk	x		Syngende	2
		Halemejse	x		Fouragerende	1
		Gransanger	x		Syngende	1
		Løvsanger	x		Syngende	1
		Sangdrossel	x		Syngende	1
		Gulspurv	x		Syngende	1
		Landsvale	x		Fouragerende	4
		Ravn	x		Overflyvende	1
		Bomlærke	x		Syngende	1
	Antal arter	21				
18-19	22. maj 2024	Rørhøg	x		Rastende	1
		Ringdue		x	Redebyggende	2
		Gærdesange	x		Syngende	1
		Fasan		x	Territoriehævd.	1
		Sølvmåge	x		Rastende	1
		Bogfinke	x		Rastende	3
		Landsvale		x	Redebyggende	10
		Sanglærke	x		Syngende	9
		Bomlærke	x		Syngende	3
		Vibe		x	Territoriehævd.	4
		Hvid Vipstjert	x		Fouragerende	1
		Hættemåge	x		Fouragerende	6
		Tårnfalk	x		Fouragerende	1
		Agerhøne		x	Territoriehævd.	4
	Antal arter	14				

Brian Jakobsen, DOF-Nordvestjylland håber, at mange arter som f.eks. viben kan have gavn af biotopforbedringerne.

Salling 5 GV, Præstebakken 7, 7870 Roslev

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
30-31-33	24. Maj 2024	Husskade		x		redebyggende	2
		Råge	x			ophold	1
		Landsvale		x		redebyggende	11
		Tyrkerdue		x		redebyggende	6
		Ringdue				unger i rede	11
		Solsort			x	fødebringende	5
		Bogfinke	x			Syngende	3
		Allike	x			ophold	6
		Sanglærke	x			Syngende	6
		Ravn			x	fødebringende	1
		Blåmejse	x			Syngende	2
		Gråkrage			x	fødebringende	1
		Tornsanger	x			Syngende	7
		Munk	x			Syngende	2
		Gærdesmutte	x			Syngende	1
		Havesanger	x			Syngende	1
		Stær	x			Fouragerende	18
		Gulbug	x			Syngende	1
		Bomlærke	x			Syngende	2
		Bysvale		x		redebyggende	35
		Gærdesanger	x			Syngende	1
		Gråspurv			x	unger i rede	13
	Antal arter	22					
26-27-28-29-32	25. Maj 2024	Solsort	x			syngende	8
		Blåmejse	x			syngende	3
		Munk	x			syngende	6
		Ringdue	x			fouagerende	5
		Fasan		x		territoriehæ.	2
		Sanglærke	x			syngende	13
		Gråspurv			x	unger i rede	15
		Tornsanger	x			syngende	2
		Musvåge	x			overflyvende	1
		Råge		x		Rastende	109
		Gråkrage			x	fødebringende	2
		Bomlærke	x			syngende	3
		Bogfinke	x			syngende	1
		Stær	x			syngende	24
		Gærdesmutte	x			syngende	3
		Stormmåge	x			fouagerende	5
		Tornirisk	x			fouagerende	4
		Landsvale		x		redebyggende	13
		Grønirisk	x			syngende	1
		Sølvmåge	x			fouagerende	1

		Stillits		x		territoriehæ.	4
		Gransanger	x			syngende	1
		Rødstjert	x			syngende	1
		Løvsanger	x			syngende	2
	Antal arter	24					

Salling 6 SB, Holstebrovej 478, 7860 Spøttrup

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
34-35-36	7. April 2024	Sølvmåge	x			fouagerende	1
37-38-39		Gråand	x			fouagerende	4
40		Bogfinke	x			syngende	8
		Råge			x	Til og fra rede	74
		Sanglærke	x			syngende	19
		Musvit	x			fouagerende	2
		Engpiber		x		territoriehæ.	2
		Fiskehejre	x			fouagerende	2
		Stormmåge	x			fouagerende	110
		Hættemåge	x			fouagerende	150
		Gråkrage	x			fouagerende	1
		Stillits	x			fouagerende	4
		Grågås		x		vente han	1
		Gransanger	x			syngende	2
	Antal arter	14					

Salling 7 MH-1, Engvej 30, 7860 Spøttrup

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
41-42-43	7. April 2024	Solsort	x			syngende	2
44-45		Skovspurv	x		x	redebyggende	2
		Sangdrossel	x			syngende	2
		Musvit	x			fouagerende	2
		Sølvmåge	x			fouagerende	6
		Stillits	x			fouagerende	3
		Fiskehejre	x			fouagerende	1
		Gærdesmutte	x			syngende	2
		Hvid Vipstjert	x			fouagerende	2
		Husskade		x		redebyggende	2
		Råge	x			fouagerende	5
		Ringdue	x			fouagerende	8
		Gråkrage	x			fouagerende	1
		Sanglærke	x			syngende	1
	Antal arter	14					

Salling 7 MH-2, Hostrupvej 33a, 7860 Spøttrup

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
46-47	8. April 2024	Gulspurv	x			syngende	1
		Ringdue	x			fouagerende	2
		Sølvmåge	x			fouagerende	3
		Gravand		x		vente han	1
		Gråkrage	x			fouagerende	1
		Fasan	x			fouagerende	1
		Sangdrossel	x			syngende	2
		Gransanger	x			syngende	2
		Musvåge	x			overflyvende	1
		Bogfinke	x			syngende	2
		Musvit	x			syngende	2
		Antal arter	11				

Salling 7 MH-3, Mellemtøften 6, 7860 Spøttrup

Punkt	Dato/Klokken	Fuglearter	Mulig	Sandsynlig	Sikker	Adfærd	Antal
48-49-50	8.april 2024	Skovspurv	x			fouagerende	5
		Musvit	x			fouagerende	2
		Gransanger	x			syngende	3
		Sanglærke	x			syngende	11
		Sølvmåge	x			fouagerende	2
		Fiskehejre	x			fouagerende	1
		Gærdesanger	x			syngende	1
		Solsort	x			syngende	1
		Hvid Vipstjert	x			fouagerende	1
		Bogfinke	x			syngende	2
		Gråspurv	x			fouagerende	3
		Musvåge		x		territoriehæ.	2
		Gråkrage	x			fouagerende	1
		Sangdrossel	x			syngende	1
		Agerhøne	x			fouagerende	2
		Antal arter	15				

Sanglærke.

Bomlærke.

Der er mange sanglærker og bomlærker (Kornværting) i Salling.

Biotopforbedring

Hele projekt Mere natur i agerlandet går først og fremmest på at forbedre biotoperne til gavn for faunaen i almindelighed og for agerhønen i særdeleshed.

Vi har igen arbejdet med at få etableret arealer med blomster- eller bestøverbrak, både fordi det giver grundlag for at øge mængden af insekter i de enkelte områder, og fordi det for mange landmænd har været økonomisk fordelagtigt at tilså marginale arealer med bestøverbrak.

Vi fik faktisk sået temmelig meget rundt om, Lundø, Fjends, Mønsted og i Salling. Det blev til mere end 15 ha (30 fodboldbaner), og omregnet til striber á 3 meters bredde svarer det til 52 km.

Arealerne har sammen med de marker, som landmændene har etableret, pyntet i landskabet sommeren igennem og været et bevis på større biodiversitet ude i det åbne land.

Agerhøns og blomstermarker

Vi har også prøvet at vurdere, hvor gode blomstermarkerne er i forhold til agerhøns og andre jordrugende fugle.

Vi ved fra en feltundersøgelse fra 2021 (kan findes på vores hjemmeside: [https://www.](https://www.midtjyskjagthundeklub.dk/post/insekter-og-faunastriber)

[midtjyskjagthundeklub.dk/post/insekter-og-faunastriber](https://www.midtjyskjagthundeklub.dk/post/insekter-og-faunastriber)) at plantevæksten set i forhold til, at jordrugende fugles unger skal kunne færdes, finde skjul og søge føde, samt at solen skal kunne komme ned og varme jorden, bliver optimal ca. 40 dage efter udsåning. Når det gælder mængden af insekter i blomsterarealet, toppe det 40 – 50 dage efter udsåning, men allerede et par uger efter begynder plantevæksten at blive så kraftig, at meget af lyset lukkes ude.

Udvalget var ude og se på flere arealer med blomsterbrak på et møde i sensommeren, og vores vurdering er, at arealer med blomster- eller bestøverbrak fungerer glimrende som spisekammer for agerhønekyllinger de første leveuger. Men meget hurtigt bliver arealet for tæt og for fugtigt i bunden, så flokken må søge ud på omkringliggende arealer.

Til gengæld er blomstermarkerne rigtig gode efterårs- og vinterbiotoper.

Som en stor sidegevinst, huser arealer med blomster- eller bestøverbrak betydelige flokke af småfugle om vinteren. Der ses ofte finker og siskener i hundredevis lette fra marker med en sådan plantevækst.

Den gode kyllingebiotop skal være åben, så solen kan komme til, og kyllingerne kan løbe rundt og fouragere uden at blive våde.

Blomster- og bestøverbrak har det med hurtigt at voske til, så der bliver mørkt, koldt og fugtigt i bunden.

Plantning

Vi har også fået plantet lidt hos et par lodsejere i Salling. Det skal være med til at give flere små permanente landskabelementer. Vi bruger for det meste kun hjemmehørende arter og kun arter som står på Natursty-

relsens liste over særlig insektvenlige buske.

Vi medvirkede også ved etablering af nyt læhegn hos Albert Scherphof på Lundø. Vi designede hegnet og skaffede de planter, der skulle bruges.

Der var stor økonomisk gevinst for landmændene, hvis de såede bestøverbrak under biodiversitetsordningen..

Marknaturdag

Vi havde planlagt at afholde en række marknatur-arrangementer for landmænd, medlemmer og andre interesserede. Desværre lykkedes det kun at få afviklet en enkel på grund af for få tilmeldinger. Det var naturligvis lidt ærgerligt, men vi fik gjort den erfaring, at det kan være vanskeligt at trække travle mennesker af huse.

Engagerede deltagere

Vi fik dog afholdt et enkelt marknaturdag d. 13. juni i Væksthus Spøttrup. Der var 15 deltagere, og formiddagen bød først på oplæg af Bent Rasmussen fra Innovationscenteret for Økologisk Landbrug om marknaturpotentialet. Hvad er der af natur på en ejendom og

hvad er det for en natur, og hvordan kan den forbedres.

Jette Kjær, Fjordland kom i sit oplæg ind på de Problemstillinger, som landmænd står overfor, når der skal laves naturforbedrende tiltag og gjorde også rede for de forskellige støttemuligheder.

Efterfølgende var der gruppearbejde, hvor deltagerne skulle prøve kræfter med at planlægge biotopforbedrende tiltag i et givent terræn.

I forbindelse med frokostpausen havde en repræsentant for Norlys – vækstpulje et indlæg, hvor vores projekt fik mange rosende ord med på vejen. I tilgift fik vi overrakt en ganske stor check til støtte for arbejdet.

Efter frokost var der ekskursion til et par af Mads Stilling Høstgaards ejendomme, og her fortalte han om, hvad han havde gjort for at øge naturindholdet på sine ejendomme og hvorfor.

Vi så på flere forskellige tiltag som insektvolde, arealer med blomsterbrak, naturpleje med afgræsning og fik ved selvsyn mulighed for at se, hvor det kan passes ind i landbrugsdriften, når det også skal give mere

natur.

Deltageren var dagen igennem meget engagerede, og der blev både spurgt og debatteret.

Alt i alt var det en god dag, hvor vi blev bekræftet i, at såvel indhold som form var rigtig, og så er det bare med en anden gang at finde ud af, hvordan vi får den tilstrækkelige forhåndstilmelding.

Mads Stilling Høstgaard fortæller om, hvorfor han gør noget for at forbedre ejendommens naturindhold.

Interesse ude fra

Lige fra projektets start har det været vores håb, at vi kunne blive rollemodel for andre, som ønskede at starte et lignende projekt. I 2024 har vi fået en del henvendelser fra hundefolk rundt om i landet, der vil høre mere om, hvad vi laver, og hvordan vi gør det, og for at imødekomme ønsker og behov har vi lavet en slags startpakke, som vi sender til alle interesserede: Sådan laver vi et godt terræn – en drejebog.

Her gennemgår vi alle de faser, man skal igennem for at stable et projekt på benene, ligesom vi videregiver de erfaringer, vi har gjort indtil videre.

Den 26. november fik vi besøg af Hans Loose og Jesper Hansen fra Gørlev på Sjælland, der vil prøve at starte noget op der. I løbet af en

eftermiddag fik de en grundig gennemgang af, hvad vi havde gjort, ligesom vi var en tur i marken for at se på tiltagene i praksis. Det bliver spændende at se, hvad de får sat i værk.

Jagtmagasinet

Rygtet om projektet var også nået til tv-stationen dk4, så d. 12. september rullede optagervognen ind på sportspladsen på Lundø. Jagtmagasinet ville fortælle historien om jægere og hundefolk, der gør en indsats for biodiversiteten.

Solen skinnene, hundene arbejdede og agerhønsene både løb og fløj. Det blev til en fin dag, hvor vi fik forklaret, hvad hvor og hvordan vi gør noget for at forbedre levevilkårene for agerlandsfaunaen.

Det blev senere vist som en væsentlig del af premiereprogrammet på Jagtmagasinet's nye sæson.

I oktober var Jagtmagasinet igen på besøg. Denne gang blev optagelserne lavet i Salling, hvor landmandens rolle i naturforbedringerne var i centrum. Det blev vist første gang d. 26. januar 2025.

Der gøres klar til optagelse.

Hundeholdet, der kom i TV.

Udsætning

Vi har endnu i projektet ikke arbejdet ret meget med udsætning, da det først og fremmest går ud på at forbedre biotoperne. Hvis biotoperne ikke er til det, kan man udsætte lige så meget, man vil ud. Fuglene bliver der ikke, og bestanden vil ikke blive forøget. Grundet den meget våde sommer og

dermed udsigt til ringere ynglesucces, valgte vi af hensyn til efterårets hundeaktiviteter at udsætte tre mindre flokke. De blev sat ud i områder, hvor der ikke var høns, eller et par havde mistet kyllingerne. En af udsætningerne var på Ørslev Kloster, hvor jægerne passede flokken hele efteråret og holdt øje med den via vildtkamera.

Udsætning på Ørslev Kloster.

Markvildtprisen

En af årets store begivenheder for projektet og biodiversitetsudvalget var, at vi fik SJDs Markvildtpris.

Midtjysk Jagthunde Klub havde indbudt til sommerfest i Væksthus Spøttrup d. 18. juni. Omkring 100 personer, lodsejere, samarbejdspartnere og medlemmer havde taget mod invitationen til en hyggeaften med god mad og forskellige informative indslag. For biodiversitetsudvalget var højdepunktet, da SJDs formand René Ahm Hansen gik til mikrofonen og bekendtgjorde over for forsamlingen at årets markvildtpris gik til Midtjysk Jagthunde Klub og Projekt Mere natur i agerlandet.

I motivationen hed det, at man fik prisen for at have forenet landmænd, jægere, jagthundefolk, ornitologer og rådgivningsvirksomheder i et og samme projekt, der forbedrer levevilkårene for agerlandsarterne i udvalgte

områder i Skive og Viborg kommuner. Naturligvis er vi både glade, stolte og bærede over at modtage prisen. Prisen uddeles i øvrigt i samarbejde med Landbrug & Fødevarer og DLF-SEEDS & SCIENCE.

